

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Forma/Formy arkusza:</i>	EHIP-R0-100-2105, EHIP-R0-200-2105, EHIP-R0-300-2105, EHIP-R0-400-2105, EHIP-R0-600-2105, EHIP-R0-700-2105, EHIP-R0-Q00-2105
<i>Termin egzaminu:</i>	17 maja 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	21 czerwca 2021 r.

Uwagi:

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021 ¹	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	I. Starożytność. 1. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Zdający: 2) rozpoznaje cechy charakterystyczne najważniejszych osiągnięć kulturowych cywilizacji bliskowschodnich w zakresie architektury [...].

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie poprawnej nazwy miasta oraz wskazanie właściwej budowli.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa miasta: *Babilon*

Litera: *B*

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje [...] wydarzenia z historii powszechnej [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	I. Starożytność. 3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim. Zdający: 3) charakteryzuje ekspansję rzymską i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego.

¹ Załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz. 493, z późn. zm.).

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Po

Przykładowe uzasadnienia:

- *W tekście została opisana sytuacja z okresu II wojny punickiej, gdyż jest mowa o mającym się dokonać na polu bitwy [bitwa pod Zama] rozstrzygnięciu losów państwa kartagińskiego w Afryce i hegemonii Rzymu. Mapa z kolei przedstawia stan posiadania Rzymu po zakończeniu III wojny punickiej, o czym świadczy obecność w granicach imperium rzymskiego prowincji „Africa” [Azja, Achaja].*
- *W tekście opisano sytuację z okresu wojen punickich [wojen Rzymu z Kartaginą], natomiast mapa ilustruje stan posiadania państwa rzymskiego po zakończeniu tych wojen, o czym świadczy obecność prowincji „Africa” [Azja, Achaja].*

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	1. Starożytność. 2. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający: 3) rozpoznaje dokonania kulturowe Greków w dziedzinie architektury [...]. 4. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 4) rozpoznaje dokonania kulturowe Rzymian w dziedzinie [...] architektury i techniki.

Zasady oceniania

1 pkt – za sformułowanie dwóch poprawnych argumentów.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- *Rozwiązaniem greckim w zaprezentowanej budowli jest obecność np. kolumn korynckich, portyku, tympanonu.*
- *Rozwiązaniem rzymskim w zaprezentowanej budowli jest np. kopuła, obecność konstrukcji opartej na łuku, zastosowanie betonu (cementu), plan rotundy.*

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 1. Bizancjum i Zachód a świat islamu. Zdający: 1) charakteryzuje kręgi kulturowe: łaciński, bizantyjski i arabski; 2) rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji islamskiej w zakresie architektury, sztuki i nauki.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do mapy i wybranej fotografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: B

Przykładowe uzasadnienie:

Na mapie zobrazowano rozwój terytorialny państwa arabskiego we wczesnym średniowieczu, za czym przemawia datacja oraz jego zasięg w początkowej i końcowej fazie ekspansji. W wyniku podbojów arabskich powstał obiekt B, który zawiera np. elementy pisma arabskiego, nie przedstawia postaci (czego zakazywał islam), prezentuje ornamentykę roślinną (arabski).

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 4. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 1) wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji; 2) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do treści mapy.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: granica B

Przykładowe uzasadnienia:

- Na mocy zjazdu gnieźnieńskiego zostało utworzone arcybiskupstwo w Gnieźnie oraz nowe biskupstwa: Kraków, Wrocław i Kołobrzeg. Lokalizacja tych obiektów zawiera się jedynie w granicach oznaczonych w legendzie mapy literą B.
- W roku zjazdu gnieźnieńskiego do państwa Chrobrego nie należały jeszcze np. Morawy, Grody Czerwieńskie, Milsko i Łużyce – tereny te zostały zdobyte później.

Zadanie 6.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami [...] w XIV–XV w.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Nie

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście są zawarte informacje świadczące o unii polsko-węgierskiej zawartej w XV wieku (imię króla – Władysław [późniejszy Warneńczyk] oraz data – 1440). Pierwszą w historii unią polsko-węgierską była zawarta w XIV wieku unia personalna po śmierci Kazimierz Wielkiego, kiedy na tronie polskim i węgierskim zasiadł Ludwik Węgierski (1370–1382).

Zadanie 6.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 6. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 2) charakteryzuje następstwa [...] ekspansji tureckiej dla Europy.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

W tekście jest mowa o zagrożeniu Węgier i Europy ze strony Turcji. W XV wieku Turcja prowadziła z sukcesami ekspansję kosztem Bizancjum i państw położonych na Bałkanach.

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 8. Kultura średniowiecza. Zdający: 3) identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie [...], architektury i sztuki [...].

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do dwóch widocznych cech stylu.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie (dwie cechy):

- *strzelistość*
- *obecność ostrych luków*
- *sklepienia krzyżowo-żebrowe*
- *duże okna z witrażami*

Zadanie 8.1. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	II. Średniowiecze. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w.

Zasady oceniania

2 pkt – za prawidłowo wypełnione dwa wiersze tabeli.

1 pkt – za prawidłowo wypełnioną jedną kolumnę albo jeden wiersz tabeli.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

	Nazwa państwa	Nazwa dynastii
Źródło 1.	<i>Węgry [Królestwo Węgierskie]</i>	<i>Andegawenowie</i>
Źródło 2.	<i>Litwa [Wielkie Księstwo Litewskie]</i>	<i>Giedyminowicze [Jagiellonowie]</i>

Zadanie 8.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	II. Średniowiecze. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Źródło 2.

Przykładowe uzasadnienie:

Źródło 1. nawiązuje do układu między Kazimierzem Wielkim a władcą Węgier [układ w Budzie z 1355 roku]. Z kolei źródło 2. odnosi się do unii polsko-litewskiej w Krewie zawartej pod koniec XIV wieku [1385].

Zadanie 9.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując główne nurty i postaci; charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do tekstu i wybranej ilustracji.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: A

Przykładowe uzasadnienie:

W tekście został opisany zakon jezuitów, który cechowało staranne wykształcenie i prowadzenie działalności kontrreformacyjnej czy zamorskich misji chrystianizacyjnych a także bezpośrednia zależność od papieża. Na ilustracji A jest przedstawiona scena zatwierdzenia przez papieża reguły zakonu jezuitów (charakterystyczne stroje i nakrycia głowy). Ilustracja B pokazuje mnicha przy przepisywaniu manuskryptów.

Zadanie 9.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 2) wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując główne nurty i postaci; charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego.

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź poprawną.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 10.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...]. 4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający: 1) opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w.; 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. 21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w. (G)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe przyporządkowanie trzech władców.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Fragment A – *Karol X Gustaw*

Fragment B – *Zygmunt III Waza*

Fragment C – *Władysław IV Waza*

Zadanie 10.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p>	<p>III. Dzieje nowożytne. 2. Europa w XVI–XVII w. Zdający: 5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w. [...]. 4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający: 1) opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w.; 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w. 21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający: 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w. (G)</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za trzy prawidłowe wskazania.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1–P

2–F

3–P

Zadanie 11. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	III. Dzieje nowożytne. 4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający: 5) charakteryzuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia polskiej szlachty [...].

Zasady oceniania

1 pkt – za odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe argumenty.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- *Cechą kultury sarmackiej było przekonanie, że Rzeczpospolita jest przedmurzem chrześcijaństwa – tekst zawiera informację, że hetman był obrońcą wiary katolickiej (walczył z innowiercami).*
- *Elementem kultury sarmackiej był ozdobny język i przywiązanie do rozbudowanej tytulatury, co odnajdujemy w przywołanym tekście: „Jego Mość Pan Hetman Małżonek Waszej Miłości”.*
- *Akcentowanie silnego patriotyzmu [umiłowanie ojczyzny].*

Zadanie 12.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	III. Dzieje nowożytne. 6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający: 1) charakteryzuje politykę Rosji [...] wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego; 2) charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym dwa argumenty.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: *konfederacji targowickiej*

Przykładowe argumenty:

- *Wymienieni w tekście przywódcy konfederacji (Potocki, Branicki, Rzewuski) byli przywódcami konfederacji targowickiej.*
- *Tekst zawiera odwołanie do reform Sejmu Wielkiego [Czteroletniego].*
- *Tekst zawiera krytykę reform Sejmu Wielkiego [Czteroletniego].*
- *Rosja jest określana mianem przyjaciółki i sojuszniczki Polski.*

Zadanie 12.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	III. Dzieje nowożytne. 6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający: 1) charakteryzuje politykę Rosji [...] wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego; 2) charakteryzuje działania zmierzające do naprawy Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch przykładów.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- *wolna elekcja*
- *liberum veto*
- *prawo do rokoszu i konfederacji*
- *równość szlachty*
- *nietykalność osobista szlachty*
- *monopol szlachty w kwestii posiadania ziemi*
- *monopol szlachty w kwestii obsadzania urzędów*

Zadanie 13. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 1. Europa napoleońska. Zdający: 3) charakteryzuje ustrój polityczny Księstwa Warszawskiego. 29. Epoka napoleońska. Zdający: 1) wyjaśnia okoliczności utworzenia Legionów Polskich i Księstwa Warszawskiego oraz opisuje cechy ustrojowe i terytorium Księstwa Warszawskiego. (G)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do tekstu i wybranej mapy.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: B

Przykładowe uzasadnienie:

Cytowany w źródle 1. tekst jest fragmentem konstytucji Księstwa Warszawskiego – jest tam mowa o sprawowaniu władzy książęcej przez króla saskiego. Mapa B przedstawia obszar Księstwa Warszawskiego, o czym świadczy przynależność Wielkopolski do tego państwa (Mapa A przedstawia obszar Królestwa Polskiego, w którym Wielkopolska się nie znalazła).

Zadanie 14.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje [...] wydarzenia z historii powszechnej [...]; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 3. Ideologie XIX w. Zdający: 2) wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, Wiosnę Ludów, zjednoczenie Włoch i Niemiec.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca prawidłową nazwę i rok.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: Wiosna Ludów

Rok: 1848

Zadanie 14.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje [...] wydarzenia z historii powszechnej [...]; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach [...].</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>IV. Wiek XIX. 3. Ideologie XIX w. Zdający: 2) wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, Wiosną Ludów, zjednoczenie [...] Niemiec.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: *Tak*

Przykładowe uzasadnienie:

Na mapie przedstawiono wystąpienia społeczne i narodowe z okresu Wiosny Ludów w Europie. Tekst dotyczy obrad tzw. parlamentu frankfurckiego, który w trakcie Wiosny Ludów debatował nad koncepcją zjednoczenia Niemiec.

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	IV. Wiek XIX. 4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający: 1) charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego [...]. 5. Społeczeństwo polskie w okresie zaborów w XIX w. Zdający: 1) wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: *Tak*

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 1. przedstawiono opis dotyczący Galicji, czyli zaboru austriackiego – świadczą o tym informacje np. o rozwoju przemysłu naftowego, o wynalazku Łukasiewicza (lampie naftowej). Źródło 2. również dotyczy zaboru austriackiego, który po uzyskaniu autonomii cieszył się nieporównywalnymi do innych zaborów swobodami np. polska edukacja, zgoda na obchodzenie świąt narodowych.

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	IV. Wiek XIX. 2. Europa i Stany Zjednoczone w epoce rewolucji przemysłowej. Zdający: 1) ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej.

Zasady oceniania

1 pkt – za porównanie wymowy obu źródeł z odwołaniem do ich treści.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Sonet przedstawia pozytywną wizję Stanów Zjednoczonych, których symbolem jest Statua Wolności witająca przybywających ze starego kontynentu imigrantów i obiecująca im nowe, lepsze życie. Podobnie jest w przypadku karykatury – Wuj Sam (Stany Zjednoczone) niczym biblijny Noe zabiera różnych ludzi uciekających przed wojną i ubóstwem na pokład swojej arki, obiecując im swobody i brak obciążeń.

Zadanie 17. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	IV. Wiek XIX. 2. Europa i Stany Zjednoczone w epoce rewolucji przemysłowej. Zdający: 1) ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej. 31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Zdający: 3) identyfikuje najważniejsze wynalazki i odkrycia XIX w. oraz wyjaśnia następstwa ekonomiczne i społeczne ich zastosowania. (G)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy i wyjaśnienia.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: telegraf

Przykładowe wyjaśnienie:

Wynalezienie telegrafu zdecydowanie przyspieszyło wymianę informacji między różnymi częściami świata, co miało ogromny wpływ na politykę (wojny, ekspansja kolonialna), gospodarkę, kulturę i naukę.

Zadanie 18.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach [...]. II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	V. Wiek XX. 1. I wojna światowa i rewolucje w Rosji. Zdający: 5) wyjaśnia zmiany zachodzące w polityce mocarstw wobec sprawy polskiej. 39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Zdający: 1) charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisuje poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych. (G)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 18.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	V. Wiek XX. 1. I wojna światowa i rewolucje w Rosji. Zdający: 5) wyjaśnia zmiany zachodzące w polityce mocarstw wobec sprawy polskiej. 39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Zdający: 1) charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisuje poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych. (G)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: *Tak*

Przykładowe uzasadnienie:

Wyrażona w źródle 3. opinia na temat tzw. aktu 5 listopada ma charakter krytyczny, autorka przypisuje Niemcom złe intencje. Analogicznie sytuację przedstawia karykatura, gdzie kobieta uosabiająca Polskę stoi z zakneblowanymi ustami i zakutymi rękoma w obstawie żandarmów.

Zadanie 19.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p>	<p>V. Wiek XX. 4. Odbudowa niepodległości i życie polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty, a także wojnę polsko-bolszewicką.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: *Nie*

Przykładowe uzasadnienie:

Plakat A nawiązuje do plebiscytu po I wojnie światowej, który miał zdecydować o przynależności Górnego Śląska do Polski lub Niemiec. Plakat B pochodzi z okresu po II wojnie światowej, tzw. referendum „3 x Tak”, którego przedmiotem były inne kwestie, m.in. kwestia granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej.

Zadanie 19.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 4. Odbudowa niepodległości i życie polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty, a także wojnę polsko-bolszewicką.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 3. Europa i świat między wojnami. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 1) charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego [...] w Europie.

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie prawidłowej nazwy i wyjaśnienie politycznej przyczyny.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: hiperinflacja/ inflacja

Przykładowe wyjaśnienie:

Przebrana wojna i konieczność wypłaty olbrzymich odszkodowań wojennych zmusiły rząd Niemiec do nadmiernego drukowania pieniędzy, co przerodziło się szybko w poważny kryzys finansowy tego państwa.

Zadanie 21. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...].</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].</p>	<p>V. Wiek XX.</p> <p>2. Kryzys demokracji i systemy totalitarne. Zdający: 2) wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania [...] nazizmu oraz charakteryzuje aktywność międzynarodową [...] Niemiec w latach trzydziestych XX w.</p> <p>3. Europa i świat między wojnami. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 2) rozpoznaje dorobek kulturowy okresu międzywojennego.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Przykładowe uzasadnienie:

Reprezentantki Niemiec mają stroje przyozdobione godłem ze swastyką, co było możliwe dopiero po dojściu Hitlera do władzy w 1933 roku. Natomiast w 1940 roku igrzyska się nie odbyły, ponieważ wybuchła wojna.

Zadanie 22. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p>	<p>V. Wiek XX.</p> <p>8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający: 3) wskazuje podobieństwa i różnice w polityce obu okupantów wobec narodu polskiego.</p> <p>7. II wojna światowa. Zdający: 3) ocenia konsekwencje zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow. (PP)</p>

Zasady oceniania

2 pkt – za podanie dwóch różnych argumentów.

1 pkt – za podanie jednego argumentu.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- Na tablicy umieszczono informację, że mordu na polskich oficerach dokonali faszyci/hitlerowcy a faktycznymi sprawcami zbrodni byli Sowieci.
- Na tablicy umieszczono jako datę mordu katyńskiego rok 1941, co miało sugerować, że dokonali tego Niemcy po ataku na ZSRR, a faktycznie zbrodnia miała miejsce w 1940.

Zadanie 23.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający: 2) opisuje międzynarodowe uwarunkowania działalności polskiego rządu na wychodźstwie; 4) opisuje organizację polskiego państwa podziemnego [...]. 8. Ziemie polskie pod dwiema okupacjami. Zdający: 2) opisuje strukturę polityczną i wojskową oraz działalność polskiego państwa podziemnego [...]. (PP)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Władysław] Sikorski

Zadanie 23.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 7. Europa pod okupacją niemiecką i Holokaust. Zdający: 1) charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec społeczeństw okupowanej Europy, w tym nazistowski plan eksterminacji Żydów oraz innych narodowości i grup społecznych; 2) [...] opisuje postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu; 3) ocenia stosunek społeczeństw i rządów świata zachodniego [...] do Holokaustu.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Jan Karski był emisariuszem Polskiego Państwa Podziemnego. Jego najważniejszą misją było poinformowanie aliantów w 1942 roku o dokonującej się zagładzie Żydów oraz o działalności Polskiego Państwa Podziemnego.

Zadanie 24. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...].</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p>	<p>V. Wiek XX.</p> <p>12. Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej. Zdający:</p> <p>1) charakteryzuje proces uzależniania państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR, z uwzględnieniem sowietyzacji i stalinizacji;</p> <p>2) wyjaśnia przyczyny zmian w polityce zagranicznej ZSRR i w polityce wewnętrznej państw satelickich ZSRR po 1956 r.</p> <p>10. Świat po II wojnie światowej. Zdający:</p> <p>4) charakteryzuje państwa będące w strefie wpływów ZSRR, z uwzględnieniem wydarzeń na Węgrzech w 1956 r. i w Czechosłowacji w 1968 r. (PP)</p>

Zasady oceniania

2 pkt – za dwa prawidłowo wypełnione wiersze tabeli.

1 pkt – za prawidłowo wypełnioną jedną kolumnę albo jeden wiersz tabeli.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

	Nazwa państwa	Rok
Fragment A	<i>Węgry</i>	<i>1956</i>
Fragment B	<i>Czechosłowacja</i>	<i>1968</i>

Zadanie 25.1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 12. Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej. Zdający: 5) opisuje przeobrażenia ustrojowe w państwach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpoznaje charakterystyczne cechy procesu dekomunizacji w państwach bloku wschodniego po 1989 r.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Jesień ludów [narodów]

Zadanie 25.2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego [...]; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.	V. Wiek XX. 16. Polska w latach 1980–1989. Zdający: 3) opisuje przyczyny i skutki obrad „Okrągłego Stołu”.

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do jednego wydarzenia z historii Polski.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Rok 1989 jest cezurą przełomową w najnowszej historii Polski, ponieważ w tym roku np.:

- miały miejsce obrady „okrągłego stołu” (luty–kwiecień), co rozpoczęło się proces przemian ustrojowych w Polsce;
- odbyły się pierwsze po wojnie częściowo wolne [wolne, kontraktowe, czerwcowe] wybory, które przyniosły sukces opozycji;
- został powołany rząd z pierwszym niekomunistycznym premierem na czele [rząd Tadeusza Mazowieckiego].

Zadanie 26. (0–12)**Temat 1.** Porównaj ustrój demokratycznych Aten i republikańskiego Rzymu.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>I. Starożytność.</p> <p>2. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający: 1) charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji greckiej; 2) porównuje formy ustrojowe greckich polis.</p> <p>4. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne w Rzymie republikańskim [...].</p>

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, charakteryzując podobieństwa i różnice między ustrojami obu państw, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • porównał sposób wyłaniania i kompetencje najważniejszych organów władzy w obu państwach, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, • podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II (3–5 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wymienił najważniejsze organy władzy w obu państwach), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii celem porównania ustroju obu państw, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.
Poziom I (1–2 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 2. Scharakteryzuj stosunki polsko-krzyżackie w XV wieku.

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>II. Średniowiecze. 7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej.</p>
---	--

Kryteria oceniania

<p>Poziom IV (9–12 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (militarny, społeczny, ekonomiczny), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. opisał dyplomatyczne wysiłki zmierzające do rozwiązania konfliktu polsko-krzyżackiego w XV wieku), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
<p>Poziom III (6–8 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. wyjaśnił znaczenie postanowień obu pokojów toruńskich), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił genezę wojny trzynastoletniej), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • podjął próbę formułowania wniosków.
<p>Poziom II (3–5 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. opisał wielką wojnę z zakonem krzyżackim i wojnę trzynastoletnią), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wpływ zawarcia unii polsko-litewskiej na stosunki Polski z zakonem).
<p>Poziom I (1–2 pkt)</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 3. Złoty wiek w dziejach Rzeczypospolitej szlacheckiej nie był legendą czy mitem, lecz był faktem historycznym. Uzasadnij słuszność powyższej tezy, charakteryzując polityczne i kulturowe osiągnięcia XVI wieku.

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>III. Dzieje nowożytne</p> <p>3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje i wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce, w tym sejmików, sejmu, senatu i sejmu elekcyjnego; ocenia demokrację szlachecką; 2) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim; 3) opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje stosunki z sąsiadami w XVI w.; 4) ocenia zmiany w relacjach polsko-litewskich w XVI w.; 5) ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie; 6) ocenia sytuację wyznaniową na ziemiach Rzeczypospolitej w XVI w., w tym tolerancję wyznaniową oraz unię brzeską; 7) identyfikuje dzieła polskiego renesansu.
---	--

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • w odniesieniu do tezy poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. opisał wpływ humanizmu na rozwój szkolnictwa i myśli politycznej), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w odniesieniu do tezy dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. dostrzegł wzrost międzynarodowego znaczenia monarchii polsko-litewskiej, zaprezentował przejawy tolerancji religijnej), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił wpływ ruchu egzekucyjnego na rozwój demokracji szlacheckiej), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. opisał postanowienia unii lubelskiej, wymienił przykłady osiągnięć polskiego renesansu), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. ukazał wpływ dworu królewskiego na rozwój renesansu).
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 4. Opisz ekonomiczne i społeczne konsekwencje rewolucji przemysłowej w Europie w XIX wieku. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 29–30).

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej [...]; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>IV. Wiek XIX.</p> <p>2. Europa i Stany Zjednoczone w epoce rewolucji przemysłowej. Zdający: 1) ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej.</p>
---	---

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. opisał pozytywne oraz negatywne konsekwencje rewolucji przemysłowej w aspekcie społecznym i ekonomicznym), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił wpływ upowszechnienia odkryć i wynalazków na zmiany w życiu społecznym), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • w większości wykorzystał materiał źródłowy, • podjął próbę formułowania wniosków.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. podał przykłady odkryć i wynalazków), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyjaśnił wpływ industrializacji na przemiany społeczne), • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni, • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.

Temat 5. Scharakteryzuj i oceń relacje państwo-Kościół w okresie komunistycznych rządów w Polsce. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 31–32).

<p>I. Chronologia historyczna. Zdający porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.</p> <p>II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.</p> <p>III. Tworzenie narracji historycznej. Zdający tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje pozyskane informacje z różnych źródeł wiedzy.</p>	<p>V. Wiek XX</p> <p>14. Polska w latach 1948–1956. Zdający: 4) charakteryzuje zjawisko socrealizmu w literaturze i sztuce.</p> <p>15. Polska w latach 1956–1980. Zdający: 1) charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980, 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968 r., 1970 r., 1976 r. i 1980 r., 3) charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u, 4) charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym; 5) charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej.</p>
---	---

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił stosunek Kościoła wobec przełomowych wydarzeń okresu PRL), • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii (np. rola instytucji katolickich), • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił przyczyny internowania Prymasa Wyszyńskiego), • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • w większości wykorzystał materiał źródłowy, • podjął próbę formułowania wniosków i oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. wybór Karola Wojtyły na papieża), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych (np. wyjaśnił wpływ ideologii komunistycznej na stosunek do religii i Kościoła), • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni, • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.